

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań dnia 16 czerwca 2014 r.

**Szanowny Pan
Maciej Grabowski
Minister Środowiska**

Ministerstwo Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa

W związku z trwającym procesem opiniowania założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy „Prawo wodne”, do których Zarząd Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej przedstawił swoje stanowisko z dnia 4 kwietnia 2014 roku pragnę przedstawić dodatkowe argumenty uzasadniające sprzeciw gmin wiejskich wobec przekazania gminom jako zadania własne zadań z zakresu utrzymywania melioracji wodnych szczegółowych.

W okresie od 1985 roku urządzeń melioracyjnych w części szczegółowej na większości obszaru Polski w terenach rolnych nie były należycie konserwowane. Urządzenia drenarskie zostały zamulone z powodu braku swobodnego odpływu wód gruntowych, rowy melioracyjne szczegółowe, mosty i przepusty pozarastały krzewami, drzewami, trawami i innymi porostami. Według wyliczeń specjalistów z WZMUW w Warszawie oraz Instytutu Technologiczno – Przyrodniczego koszt doprowadzenia tych urządzeń do właściwego stanu szacowany jest na kwotę 64 mld zł.

Rolnicy nie są w większości zainteresowani ponoszeniem nakładów na utrzymanie tych urządzeń o czym świadczy uzasadnienie projektu założeń ustawy. Zakłada się pewnego rodzaju przymus ekonomiczny, który miałyby zastosować rada gminy w formie opłaty melioracyjnej. Wprowadzenie tego rodzaju daniny publicznej spotka się z oporem społecznym biorąc pod uwagę wysokość potrzebnych składek. Zarząd Związku aktualizując potrzeby w tym zakresie zakłada, że opłata melioracyjna przewyższy dwukrotnie dotychczasowe dochody gmin z tytułu podatku rolnego.

Urządzenia melioracji szczegółowej zlokalizowane są na prywatnych gruntach rolników. To rolnicy odpowiadają za produkcję rolną, właściciel gruntu może wnioskować o wycinkę drzew lub krzewów, które po 30 latach zaniedbań wyrosły do pokaźnych rozmiarów. Już dzisiaj toczy się wiele postępowań o wycinkę drzew, które chronione są przez stowarzyszenia ekologiczne.

Wiele gospodarstw i działek nie ma uregulowanego stanu prawnego, trwają lub nie postępowania sądowe, spadkowe w tych sprawach. Kto będzie płacił w takim przypadku opłatę melioracyjną?

Racjonalność gospodarki rolnej zależy w dużej mierze od właściwej regulacji stosunków wodnych. Sprawami rolnictwa i kontrolą upraw zajmuje się wyspecjalizowana agencja rządowa – ARMiR. Agencja posiada swoje placówki powiatowe. W powiatach znajduje się obecnie obsługa geodezyjna dotycząca ewidencji gruntów. Dopłaty Agencyjne do rolnictwa, w tym również z UE powinny być uzależnione od właściwej konserwacji urządzeń wodnych.

Obecnie 60% mieszkańców terenów wiejskich nie ma żadnego kontaktu z rolnictwem. Gminy natomiast nie posiadają ustawowych kompetencji z zakresu obsługi rolnictwa. Administracja rządowa zleca wykonywanie wybranych zadań jak np. rozliczanie akcyzy za „paliwo rolnicze”.

Ustawodawca nie przedstawił w projekcie założeń do ustawy skutków finansowych dla gmin wprowadzenia zmian przepisów. Oceniamy że koszty byłyby wysokie.

Wójtowie gmin podczas Zgromadzenia Ogólnego w Poznaniu 15/16 maja br. zdecydowanie sprzeciwili się projektowi założeń ustawy „Prawo wodne” w części dotyczącej wyżej wymienionej kwestii.

Do pozostałych propozycji Związek nie wnosi zastrzeżeń widząc potrzeby zmian regulacji w tych zakresach.

Z poważaniem

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich RP

Mariusz Poznański

Załączniki

1. Stanowisko Zarządu Związku z 04.04.2014 r.
2. Wybrane problemy z konserwacją i renowacją rowów melioracyjnych.

Do wiadomości:

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

**Stanowisko Zarządu
Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej
w sprawie**

**założeń do projektu ustawy
o zmianie ustawy Prawo wodne**

Biała Rawska, 4 kwietnia 2014 r.

Celem przedkładanego projektu jest wprowadzenie regulacji prawnych reformujących gospodarkę wodną. Przewiduje on między innymi wzmocnienie kompetencji organów jednostek samorządu terytorialnego w zakresie utrzymania wód oraz zarządzania mieniem Skarbu Państwa.

Proponuje się odebranie starostom kompetencji z zakresu nadzoru nad spółkami wodnymi i przekazanie ich wójtom jako zadanie własne, zwiększenie zakresu zadań gminy o nadzór nad utrzymaniem melioracji wodnych szczegółowych oraz utrzymanie i budowę urządzeń odwadniających tereny zurbanizowane.

Związek Gmin Wiejskich RP biorąc pod uwagę fakt, że urządzenia melioracji szczegółowych nie leżą na gruntach gminnych, lecz w większości na gruntach prywatnych właścicieli, oraz że zadania z zakresu ewidencji gruntów prowadzą powiaty, proponuje przekazanie starostom wyżej wymienionych kompetencji. Zadania własne gmin prowadzone są na majątku będącym ich własnością. Proponuje zatem przekazanie starostom nadzoru nad urządzeniami melioracji szczegółowych oraz utrzymanie i budowę urządzeń odwadniających tereny zurbanizowane. Uzasadniamy to również faktem, że ciekły wodny nie zamykają się w granicach gmin, ale wykraczają poza nie. Powiaty mogą wprowadzić jednolite opłaty dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych, które będą wnosić właściciele gruntów i osoby korzystające z funkcjonujących na całym obszarze urządzeń.

Zarząd wnioskuję także, aby Zarządy Dorzeczy zostały wyposażone w kompetencje nieodpłatnego przekazywania gminom na ich wniosek tytułu prawnego do zagospodarowywania turystycznego atrakcyjnych terenów bezpośrednio przylegających do akwenów wodnych, rzek i jezior. Gminy z racji swojego położenia gotowe są porządkować i utrzymywać te tereny, a także zagospodarowywać na cele ogólnodostępnej turystyki i nieodpłatnego wypoczynku mieszkańców. Stosowane obecnie zasady polegające na odpłatnej dzierżawie na okres 3-5 lat nie sprzyjają trwałemu inwestowaniu gmin w turystykę, szczególnie z wykorzystaniem funduszy UE.

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej

Mariusz Poznański

Otrzymują:
Minister Środowiska - Warszawa
Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego -
Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej i Środowiska
Warszawa

WYBRANE PROBLEMY Z KONSERWACJĄ I RENOWACJĄ ROWÓW MELIORACYJNYCH

mgr inż. Piotr Michaluk

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
w Warszawie

Prof. dr hab. inż. Krzysztof Wierzbicki

Instytut Technologiczno - Przyrodniczy

Oddział w Warszawie

URZĄDZENIA MELIORACYJNE ZABEZPIECZAJĄCE
FUNKCJONALNOŚĆ SYSTEMÓW ODWODNIEŃ
LUB NAWODNIEŃ, WYMAGAJĄCYCH SYSTEMATYCZNYCH
ZABIEGÓW KONSERWACYJNYCH I OKRESOWO
RENOWACYJNYCH TO:

- systemy drenarskie
- rowy i kanały
- budowle hydrotechniczne, jak zastawki, przepusty, jazy

A TAKŻE ZABEZPIECZAJĄCE PRZED POWODZIĄ TO

- wały przeciwpowodziowe

W/W URZĄDZENIA WYMAGAJĄ NALEŻYTEJ DBAŁOŚCI

URZADZENIA MELIORACYJNE W POLSCE ZBUDOWANE SĄ NA OBSZARZE

4,8 mln ha – gruntów ornych

1,8 mln ha - łąk i pastwisk

6,4 mln ha – razem

ZMNIEJSZENIE NALEŻYTEJ DBAŁOŚCI O TE URZADZENIA MOŻNA
ZAOBSERWOWAĆ OD 1985 r., A WIĘC NASTĘPUJE OD TEGO ROKU ICH
DEKAPITALIZACJA SKUTKUJĄCA W PRZYSZŁOŚCI OBNIŻENIEM
ZDOLNOŚCI PRODUKCYJNEJ ROLNICTWA. ODBUDOWA TYCH
URZĄDZEŃ TO PRZECIĘTNIE 10 tys./ha, A WIĘC POTRZEBNY NAKŁAD
INWESTYCYJNY WYNIESIE 64 mld zł.

JEŚLI ODNIESIEMY SIĘ TYLKO DO ROWÓW, TO
CAŁKOWITA ICH POWIERZCHNIA wg GUS [2003]

WYNOSI **157.100 ha**. PO ODPOWIEDNIM

PRZELICZENIU OTRZYMUJEMY;

- całkowita długość rowów – **231.000 km**;
- powierzchnie do wykaszania skarp – **1.548 km²**,
- powierzchnie do wykaszania łącznie z dnem – **1.783 km²**,
- powierzchnie do wykaszania łącznie z poboczami wzdłuż rowów po obu stronach o szerokości 1 m – **2.662 km²**.

PRZYJMUJĄC POTRZEBĘ DWUKROTNEGO WYKASZANIA
W CIĄGU ROKU OTRZYMAMY POWIERZCHNIĘ

5.324 km² (532.400 ha)

PO UWZGLĘDNIENIU DŁUGOŚCI RZEK I KANAŁÓW ZWIĄZANYCH Z SYSTEMAMI MELIORACYJNYMI [Kindler i Mioduszewski 2004] O DŁUGOŚCI **7.484 km** I OOSZACOWANIU POWIERZCHNI DO DWUKROTNEGO WYKASZANIA OTRZYMAMY **14.876,8 km²**, A ŁĄCZNIE Z ROWAMI

20.200,8 km² (2.020.080 ha)

PRZY ZAŁOŻENIU ŚREDNIEJ WYDAJNOŚCI EKSPLOATACYJNEJ KOSIAREK **0,35 ha/h** ORAZ EFEKTYWNEGO CZASU PRACY, PRZY STOPNIU ZMECHANIZOWANIA **25 %**, DO WYKASZANIA POTRZEBA ZASTOSOWAĆ **2.656 szt.** KOSIAREK. A PRZY POTRZEBIE WYKASZANIA SKARP, WAŁÓW, ZAPOTRZEBOWANIE NA KOSIARKI ZWIĘKSZY SIĘ DO

5.095 szt.

NATOMIAST DO WYGRABIANIA ŚCIĘTEJ ROŚLINNOŚCI POTRZEBA BĘDZIE **3.190 szt.** WYGRABIAREK.

OPRÓCZ WYKASZANIA I WYGRABIANIA ROŚLINNOŚCI Z ROWÓW,
CO OKOŁO 4 LATA POTRZEBNA JEST ICH RENOWACJA,
POLEGAJĄCA NA ODMULANIU DNA, NAPRAWIE SKARP,
PRZEPUSTÓW, ZASTAWEK I.T.P.

TEGO RODZAJU PRACE MOGĄ BYĆ WYKONYWANE RĘCZNIE
W OGRANICZONYM ZAKRESIE ZE WZGLĘDU NA JEJ
UCIĄŻLIWOŚĆ. KOSZT PRACY RĘCZNEJ W STOSUNKU DO KOSZTU
PRACY ODMULARKI PRZY WYDAJNOŚCI EKSPLOATACYJNEJ
250 – 350 m/h. JEST 10 – CIO KROTNIE WYŻSZY I WYNOSI OK. 4 zł/m.
PRZY NORMIE DZIENNEJ STOSOWANEJ W TYCH ROBOTACH
WYNOŚĄCEJ **1 m³** WYDOBYTEGO I ROZPLANTOWANEGO
RĘCZNIE NAMUŁU. JEDNA ODMULARKA W CIĄGU **1.000 rbh**
ZASTĘPUJE OK. **189** PRACOWNIKÓW.

ZAKŁADAJĄC POTRZEBĘ RENOWACJI **25 tys. km**
ROWÓW CO 4 LATA ODMULARKĄ O WYDAJNOŚCI
350 m/h, PRZY **1.000 GODZIN** PRACY W CIĄGU ROKU,
NALEŻY UŻYĆ DO TEGO CELU **72 szt.** ODMULAREK,
KTÓRE ZASTĄPIĄ **13.608** PRACOWNIKÓW.
KOSZT ZAKUPU TEGO RODZAJU MASZYN WYNIESIE
OK. **57,6 mln zł** I BĘDZIE DWUKROTNIE WYŻSZY OD
JEDNOROCZNEGO ZATRUDNIENIA **13.608**
PRACOWNIKÓW, PRZY PŁACY BRUTTO **4.200 zł**.
A ZATEM PO DWÓCH LATACH EKSPLOATACJI NASTĄPI
ZWROT KOSZTU ZAKUPU. POMIJAM TU KOSZT
EKSPLOATACJI MASZYN.

PODSTAWOWYM PROBLEMEM PRZY RENOWACJI JEST
FAKT, ŻE OBECNIE PRODUKOWANE NA ŚWIECIE
ODMULARKI NIE SPEŁNIAJĄ WYMAGAŃ
TECHNOLOGICZNYCH, A MIANOWICIE:

- NIE WDOBYWAJĄ NAMUŁU Z DNA ROWU CZY, TEŻ KANAŁU LIB RZEKI, LECZ GRUNT RODZIMY. W REZULTACIE NASTĘPUJE ZACHWIANIE STABILNOŚCI SKARP, POWODUJĄCĄ POTRZEBĘ ZWIĘKSZENIA KOSZTÓW KOLEJNEJ RENOWACJI;
- NIE ZACHOWUJĄ SPADKU DNA, JAKI BYŁ ZAPROJEKTOWANY;
- NIE UMOŻLIWIAJĄ ODMULANIA ROWÓW O UMOCNIONYM DNIE I SKARPACH;
- NIE WSZYSTKIE ODMULARKI MOGĄ PRACOWAĆ PRZY OBECNOŚCI DRZEW NA POBOCZU ROWU;
- ODMULARKI O RUCHU CYKLICZNYM ORGANU ROBOCZEGO MAJĄ OK. 10 RAZY MNIEJSZĄ WYDAJNOŚĆ W PORÓWNANIU DO ODMULAREK O RUCHU CIĄGŁYM;
- INSTYTUT (DAWNY IBMER) JEST W POSIADANIU DOKUMENTACJI KONSTRUKCYJNEJ SZEREGU ODMULAREK Z MOŻLIWOŚCIĄ ZASTOSOWANIA DODATKOWEGO UKŁADU STERUJĄCEGO DO ZACHOWANIA ZAŁOŻONEGO SPADKU.

WOBEC POWYŻSZEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ URUCHOMIENIA W POLSCE TEGO RODZAJU MASZYN.

NA KOLEJNYCH FOTOGRAFIACH
I SCHEMATACH
UWIDOCZNIONE SĄ ZALETY
I WADY DOTYCHCZAS
PRODUKOWANYCH MASZYN.